

S t a n o v i s k o **hlavného kontrolóra obce k návrhu rozpočtu obce Huncovce** **na roky 2021 - 2023**

V súlade s § 18f, ods. 1, písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a podľa ustanovení § 9, ods.1 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, predkladám týmto, Obecnému zastupiteľstvu obce Huncovce, stanovisko k **návrhu** viacročného rozpočtu obce vrátane programového rozpočtu obce Huncovce, na roky 2021 – 2023.

Viacročný rozpočet tvorí rozpočet na príslušný rozpočtový rok, rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku a rozpočet na ďalší nasledujúci rok po roku nasledujúcom po príslušnom rozpočtovom roku.

Cieľom programového rozpočtovania v územnej samospráve je prehľadný rozhodovací proces, presné definovanie účelu vynakladania verejných zdrojov a očakávaných výsledkov, ako aj definovanie zodpovednosti správcov verejných prostriedkov za ich rozdelenie, pri posúdení efektívnosti a účinnosti vynakladania verejných zdrojov.

Programový rozpočet je zostavený v programovej štruktúre, výdavky rozpočtu sú zaradené do 13 programov a v rámci programov do 58 podprogramov (pre rok 2021 je aktívnych 54 podprogramov). Prvky ani projekty programového rozpočtu nie sú v programovej štruktúre navrhnuté. Štruktúra programového rozpočtu na úrovni programov a podprogramov však dostatočne pokrýva všetky činnosti obce.

Príslušné programy a podprogramy obsahujú zámery, ciele a merateľné ukazovatele. Účely vynakladania verejných zdrojov aj merateľné ukazovatele sú navrhnuté vhodne. Programové členenie je doplnené existujúcou platnou rozpočtovou klasifikáciou a o bližšie vysvetlenie charakteru výdavkov jednotlivých programov, resp. podprogramov.

Rozpočtový proces územnej samosprávy je regulovaný ustanoveniami ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti, zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, zákona 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmu územnej samospráve, nariadenia vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmu územnej samospráve, zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení, všetko v znení neskorších predpisov.

Predložený návrh rozpočtu zabezpečuje, v rámci ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie, rovnorodé triedenie príjmov a výdavkov, vrátane ich vecného vymedzenia a vrátane finančných operácií s finančnými aktívami. Rozpočtová klasifikácia, v zmysle § 4 ods.

4 zákona NR SR č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bola dodržaná.

Príjmy obce sú spracované podľa ekonomickej klasifikácie, do rozpočtu určeného na schvaľovanie obecným zastupiteľstvom boli pripravené v rozdelení na bežné príjmy, kapitálové príjmy a príjmové finančné operácie, s členením až do úrovne položiek, resp. podpoložiek ekonomickej klasifikácie. Vlastné príjmy rozpočtových organizácií sú v návrhu rozdelené na materskú školu a základnú školu. V rozpočte sú navrhnuté príjmové finančné operácie. Príjmové finančné operácie nevstupujú do prebytku rozpočtu obce, ich účelom je krytie schodku kapitálového rozpočtu alebo v prípade materskej školy krytie stavu potravín a potravinového účtu k poslednému dňu kalendárneho roka. Plánovaný je aj presun čerpania výdavkov financovaných zo štátneho rozpočtu z roku 2020 do roku 2021.

Bežné výdavky, kapitálové výdavky a výdavky z finančných operácií sú v rámci sumárneho prehľadu programového rozpočtu rozlíšené podľa príslušného programu a podprogramu. Výdavky boli spracované na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie. Výdavky rozpočtových organizácií budú po schválení rozpočtu následne rozpísané v samostatných rozpočtoch rozpočtových organizácií. V rozpočte sú uvažované aj výdavkové finančné operácie v rokoch 2022 – 2023 na splácanie istiny úveru prijatého za účelom kúpy pozemku pre IBV. Výdavkové finančné operácie nevstupujú do schodku rozpočtu obce.

Okrem rozpočtu na roky 2021-2023 obsahuje návrh rozpočtu aj skutočné čerpanie za roky 2018 a 2019, rozpočet roku 2020 a očakávanú skutočnosť roku 2020. Návrh rozpočtu tak plne spĺňa formálne náležitosti uvedené v čl. 9 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti v znení neskorších predpisov.

Základom pre spracovanie rozpočtu ako takého bolo zadefinovanie východísk a možností rozpočtu – príjmov na príslušný rozpočtový rok, ako aj východísk na nasledujúce dva po sebe idúce roky. Rozpočet bol v príjmovej časti pripravený na základe dostupných informácií o predpokladanom výnose dane z príjmu územnej samosprávy s tým, že návrh je konzervatívne mierne znížený tak, aby čiastočne kryl externé riziká spojené s pomalším rozbehom ekonomiky pre obmedzenia z dôvodu šírenia nákazy COVID-19. Väčší externý šok nie je očakávaný, nedá sa však vylúčiť neriadené vystúpenie Veľkej Británie z Európskej únie – v takom prípade môže byť výpadok týchto príjmov vyšší. Obec však disponuje dostatočným stavom rezervného fondu, aby na takýto výpadok príjmov vedela pružne zareagovať. Do návrhu rozpočtu zapracované najmä výdavky na základné, pravidelne sa opakujúce činnosti obce. Okrem toho sú plánované kapitálové výdavky na aktivity, pričom niektoré z týchto aktivít boli rozpracované alebo začaté v roku 2020.

Konštatujem, že predložený návrh rozpočtu bol spracovaný na základe ustanovení zákonov o rozpočtových pravidlách.

Základné makroekonomické ukazovatele ekonomiky v čase tvorby návrhu rozpočtu predpokladajú možnosť obnovy hospodárskeho rastu slovenskej ekonomiky a tým mierny rast nových pracovných miest a rast nominálnych miezd. Výber dane z príjmu fyzických osôb sa niekoľko rokov vyvíjal mimoriadne priaznivo. Pre obec Huncovce bol tento nárast zosilnený

nárastom počtu obyvateľov obce Huncovce. Pre rok 2020 však došlo k pomerne výraznému prepadu výberu dane z príjmu fyzických osôb z dôvodu šírenia nákazy COVID-19. Šírenie nákazy COVID-19 bude mať vplyv na výber tejto dane aj v roku 2021.

Návrh rozpočtu obce bol zostavený na základe vládneho návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2021 – 2023 určujúcich rast hospodárstva, zohľadňujúcich vývoj zamestnanosti, rast nominálnych miezd a rast inflácie. Predpoklad Ministerstva financií je však mierne znížený tak, aby viac vykryl riziko nižšieho výberu dane z príjmu fyzických osôb z dôvodu šírenia nákazy COVID-19.

Financovanie školských zariadení v rámci originálnych kompetencií je navrhnuté tak, aby všetky finančné prostriedky určené v podiele dane z príjmu fyzických osôb pre oblasť školstva boli použité pre oblasť školstva. Problematické je financovanie školského klubu detí, keďže financovanie školských klubov prostredníctvom podielu dane z príjmu fyzických osôb je nedostatočné. Návrh rozpočtu uvažuje s dotáciou obce vo výške 9 057 eur, pričom nápočet podielu dane z príjmov fyzických osôb na činnosť školského klubu detí je len 8 517 eur. Školský klub detí tak musela obec dofinancovať sumou 540 eur zo školskej rezervy. Pre centrum voľného času v Huncovciach sú vyčlenené finančné prostriedky na 326 detí. Keďže finančné prostriedky na záujmovú činnosť detí získa obec na všetky deti vo veku od 5 do 15 rokov, ktoré sú občanmi obce (na základe údajov Štatistického úradu SR), vzniká nám tak rezerva, ktorú môžeme použiť na iné formy práce s deťmi (centrá voľného času v iných obciach, resp. mestách, ale aj napríklad športové kluby, ktoré pracujú s deťmi, čiastočne aj DHZ). Zo školskej rezervy je financovaná aj spoluúčasť obce v projekte "Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II" v sume 5 600 eur. Financovanie Súkromného centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Súkromného centra špeciálneho pedagogického poradenstva je plánované podľa zákonných pravidiel. Celkovo je v oblasti originálnych kompetencií školstva pozitívne to, že obec nemusí na školstvo doplácať z iných zdrojov, ba naopak, generuje rezervu na kapitálové výdavky v oblasti školstva.

Pri financovaní základnej školy v rámci preneseného výkonu štátnej správy (zabezpečenie vzdelávacieho procesu) je v rozpočte zahrnuté aj využitie vlastných príjmov základnej školy. Rozpočet nepredpokladá výraznejšie výkyvy v počtoch žiakov, resp. detí v rokoch 2021 až 2023.

B e ž n ý rozpočet obce pre rok 2021 je v predložennom návrhu koncipovaný ako schodkový (vo výške - 13 519 eur), schodok je však v plnej miere financovaný príjmami finančných operácií (vo výške 13 519 eur), ktorými je rozpočtovaný presun nepoužitých finančných prostriedkov z roku 2020. Nasledujúci rozpočtový rok 2022 je uvažovaný ako prebytkový. Pre rok 2020 je plánovaný schodok bežného rozpočtu vo výške 300 eur, pričom bude v plnej miere financovaný príjmami finančných operácií (vo výške 300 eur), ktorými je rozpočtovaný presun nepoužitých finančných prostriedkov z roku 2022.

K a p i t á l o v ý rozpočet, v súlade s možnosťami príjmov a potrebami realizácií, sa predpokladá v roku 2021 ako schodkový, so zapojením príjmových finančných operácií. Rozpočtové roky 2022 a 2023 sú taktiež plánované ako schodkové, s uvažovaným krytím z príjmových finančných operácií a v roku 2022 aj z prebytku bežného rozpočtu.

Pre rok 2021 sú navrhnuté príjmové finančné operácie – použitie rezervného fondu v celkovej výške 153 975 eur na zakúpenie pozemkov a obstaranie projektovej dokumentácie pre IBV „Za školou“. Plánovaný je aj presun čerpania časti dotácie na podporu zamestnanosti získanej v roku 2020 do roku 2021 (v sume 13 319 eur). Okrem toho sú plánované príjmy finančných operácií v materskej škole na krytie stavu potravín a potravinového účtu k poslednému dňu kalendárneho roka vo výške 200 eur. V rokoch 2022-2023 rozpočet uvažuje so zapojením rezervného fondu a so zapojením finančných operácií materskej školy.

Finančné prostriedky určené fiškálnou decentralizáciou a ďalšie uvažované daňové a nedaňové príjmy a finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu budú používané na zabezpečenie základných samosprávnych kompetencií v oblasti výkonu samosprávy podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ako aj na úhradu ďalších nutných potrieb obce vo výdavkovej oblasti.

Rozborom jednotlivých rozpočtovaných položiek v príjmovej oblasti rozpočtu je možné skonštatovať, že celkové rozpočtované bežné príjmy sú v rokoch 2021-2023 stabilizované. Kapitálové príjmy sú rozpočtované hlavne vo forme dotácií na investície pre roky 2021-2023. Okrem toho je na rok 2022 predbežne plánovaný predaj stavebných pozemkov v IBV „Za školou“.

Podiel očakávaných vlastných (daňových aj nedaňových) bežných príjmov voči celkovým bežným príjmom roka 2020 je plánovaný na 50,47%, v rokoch 2022 a 2023 sa predpokladá mierne vyšší podiel – 55,63% v roku 2022, 59,55% v roku 2023. Rozsah plánovaných vlastných kapitálových príjmov je v roku 2021 plánovaný len na 0,04% z celkových príjmov, v roku 2023 je to podobne (0,05%). V roku 2022 je tento podiel plánovaný na 13,53%. Kapitálové dotácie sú plánované v roku 2020 vo výške 21,03% z celkových príjmov, pre roky 2022 a 2023 to je zatiaľ 3,37%, resp. 5,02%. Kapitálové dotácie pre roky 2022 a 2023 sú len orientačné.

Plánované sú vyššie príjmy z daní z nehnuteľností, nárast však nie je spôsobený zvýšením dane z nehnuteľností, ale upresnením evidencie. Výrazné zvýšenie je plánované pri miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady z dôvodu nutnosti reagovania na výrazný nárast výdavkov na zvoz a likvidáciu komunálnych odpadov v najbližších rokoch.

Podiel nedaňových príjmov v rokoch 2021 - 2023 je stabilizovaný a pri pravidelných príjmoch sa výrazne neodlišuje od roka 2020. Výnimkou je poplatok za stočné - z dôvodu zmeny koncepcie spoplatňovania odpadových vôd sa po výraznom znížení v roku 2020 (reálne bol z dôvodu zmeny účtovaného obdobia vyúčtovaný iba polrok) tento príjem znova zvýši, no nie na úrovne z minulých rokov. Dôležité bude preto zladiť výdavky na nakladanie s odpadovými vodami tak, aby obec negenerovala stratu z prevádzkovania čistiarny odpadových vôd. Ak sa to nepodarí, bude potrebné prehodnotiť výšku sadzby za stočné. Nedaňové príjmy sú plánované realisticky na základy očakávaných príjmov roka 2020 bez zapracovania jednorazových príjmov.

V predložennom návrhu rozpočtu sú cudzie bežné príjmy (dotačné zdroje) plánované pre rok 2021 v objeme 1 485 206 eur, čo voči očakávanej skutočnosti roka 2020 predstavuje mierny

pokles o 1,47 %. V nasledujúcich dvoch rozpočtových rokoch 2022 a 2023 je rozpočtovaná nižšia suma dotácií z dôvodu nejasného financovania niektorých projektov (občianska poriadková služba, terénna sociálna práca) alebo ich ukončenia (zlepšenie nakladania s odpadom, vzdelávací projekt v ZŠ). Niektoré dotácie budú v roku 2021 jednorazové (pozemkové úpravy v rómskej osade). Väčšina bežných dotácií je určená pre základnú a materskú školu. Osobitné dotácie na neštátne školské zariadenia Súkromné centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva v návrhu rozpočtu nie sú, úhrada činnosti týchto zariadení je zabezpečená v súlade so zákonnými predpismi, z podielu z výnosu dane z príjmu fyzických osôb.

Programový rozpočet, v rámci svojich možností, pokrýva nevyhnutné bežné výdavky na zabezpečenie činnosti miestnej samosprávy vo všetkých jej oblastiach, najmä na výkon samosprávnych pôsobností obce, výdavky na činnosti súvisiace s riadnym hospodárením s majetkom obce - na správu, údržbu, udržiavanie a rozvoj majetku obce, na zabezpečenie výstavby, údržby a správy miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, cintorína, kultúrnych, športových a iných akcií,... Takmer všetky potreby boli rozpočtované v nevyhnutnej miere.

Z celkových výdavkov je v roku 2021 určených na zabezpečenie originálnych a prenesených kompetencií obce za oblasť školstva 45,41%, v roku 2022 51,95% a v roku 2023 59,67%. Z týchto údajov je evidentné, že výdavky na školstvo dlhodobo tvoria výraznú časť obecného rozpočtu.

V rozpočte sú plánované účelové dotácie pre športové kluby vo výške 9 200 eur a pre dobrovoľný hasičský zbor vo výške 9 200 eur, plánované sú však aj finančné prostriedky pre zabezpečenie kultúrnych a športových podujatí (kultúrne podujatia 8 650 eur, športové podujatia 8 150 eur. V rokoch 2022 a 2023 sú plánované tieto výdavky takmer na rovnakej úrovni (len pre dobrovoľnom hasičskom zbore bude táto dotácia nižšia o 3 000 eur). Z dotácií je plánovaná ešte dotácia na záchranu kultúrneho dedičstva (oltár v r.k. kostole) vo výške 5 000 eur pre rok 2021 a 3 000 eur pre roky 2022 - 2023. Oblasť poskytovania dotácií, v zmysle § 7 ods. 4 a 6 zákona 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších právnych predpisov rieši aj všeobecne záväzné nariadenie obce Huncovce č. 3/2011. **Upozorňujem**, že použitie dotovaných finančných prostriedkov je možné len na základe jednoznačného písomného vymedzenia účelu poskytnutia dotácie. Na ich poskytnutie obec nemôže použiť finančné prostriedky získané návratnými zdrojmi financovania alebo iným spôsobom, ktorým by sa zvýšil celkový dlh obce. Dotácie sa poskytujú na základe žiadosti a dokladov preukazujúcich splnenie podmienok na poskytnutie dotácie, ustanovených daným zákonom alebo osobitným predpisom.

V rozpočtovom roku 2021 ani v rokoch 2022 – 2023 nie je plánované prijatie žiadneho úveru. Obec však bude k 1.1. 2021 evidovať úverovú záťažnosť vo výške 338 420 eur z úveru na odkúpenie pozemkov do majetku obce pre IBV v lokalite „za školou“ prijatého v roku 2019 a vo výške 74 724 eur na výkon samosprávnych pôsobností z dôvodu kompenzácie výpadku dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020 spôsobených pandémiou ochorenia COVID – 19. Obec neeviduje žiadne ručiteľské záväzky. Výška úverov vo výške 413 434 eur predstavuje 13,84% očakávaných bežných príjmov roka 2020. Stav úverovej záťažnosti je tak v súlade s § 17, ods. 6 písm. a) Zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rozpočtových pravidlách“) a nepresahuje ani limit uvedený v § 17, ods. 9 Zákona o rozpočtových pravidlách (50%).

V nadväznosti na uvádzané skutočnosti konštatujem, že **výška** celkovej sumy **dľhu** obce **je v súlade** s platným zákonom o rozpočtových pravidlách.

Závazky zo splácania úverov budú v rokoch 2021-2023 tvorené predpokladanými úrokovými nákladmi vo výške 1 613 eur v roku 2021, 1 465 eur v roku 2022 a 1 142 eur v roku 2023. Okrem toho budú od roku 2022 splácané istiny úveru vo výške 67 692 eur. V roku 2021 tak budú splátky úverov vrátane úrokov tvoriť 0,05 % z očakávaných bežných príjmov roka 2020, v roku 2022 bude tento pomer 2,31 % z rozpočtovaných bežných príjmov roka 2021 a v roku 2023 2,35 % z rozpočtovaných bežných príjmov roka 2022.

Týmto konštatujem, že **suma splátok** návratných zdrojov financovania **je v súlade** s platným zákonom o rozpočtových pravidlách.

Na základe priebežne posudzovanej a hodnotenej celkovej výšky skutočných záväzkov vznikajúcich počas roka 2020 **konštatujem**, že ich vývoj nezakladá vznik skutočnosti pre zavedenie ozdravného režimu a nútenej správy v hodnotených rozpočtovaných rokoch (§ 19 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov).

Návrh viacročného rozpočtu obce Huncovce na roky 2021 - 2023, v súlade s ustanoveniami § 9, ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, bol zverejnený obvyklým spôsobom, aby sa mohli k nemu občania obce vyjadriť.

V nadväznosti na uvádzané skutočnosti **odporúčam**

**Obecnému zastupiteľstvu obce Huncovce
predložený návrh rozpočtu obce Huncovce vrátane programového rozpočtu na rok 2021
schváliť a návrh rozpočtu na roky 2022 – 2023 zobrať na vedomie.**

Ing. Miroslav Karpiš
hlavný kontrolór obce

Huncovce 7.12. 2020